

SYLABUS KURZU
(pre školský rok 2016-2017)

Kód predmetu	Kurz	Hodiny	Počet kreditov	Prerekvizity	Ukončenie
• KEOV/M-OB-ka15/09	Multikultúrna výchova	2	2	Žiadne	H
• KSPg/B-SPGka030/09		2	3		H
• KPEP/B-PEPde253/15		2	2		S
Vyučujúci Prof. PhDr. Erich Mistrík, CSc., Katedra etickej a občianskej výchovy					

Kontakt

Moskovská 3

miestnosť č. 211, tel. 02/50222-319, erich@erichmistrík.sk

Anotácia

Predmet poskytuje teoretickú výbavu pre multikultúrnú výchovu, základy pre využívanie metód multikultúrnej výchovy a poskytuje študentom zážitok multikultúrnosti. Rozvíja interkultúrne porozumenie a interkultúrne kompetencie budúcich učiteľov a sociálnych pedagógov. Ponúka hlavné didaktické postupy pre realizáciu multikultúrnej výchovy.

Ciele

Rozvoj schopností a zručností:

- Rozvoj kultúrnej tolerancie a porozumenia.
- Osvojenie si základných postupov, ktoré prispievajú k multikultúrnemu porozumeniu vo formálnom a neformálnom vzdelávaní.

Rozvoj poznania:

- Poznanie teoretických východísk multikultúrnej výchovy.
- Poznanie cieľov výchovy k interkultúrnemu porozumeniu.
- Poznanie metód multikultúrnej výchovy.

Obsah a priebeh predmetu

Teória multikulturalizmu

- Hlavné pojmy pre pochopenie multikulturalizmu: kultúra, identita, diverzita, kultúrna zmena, kultúrny konflikt, transkultúrnosť, enkulturácia, akulturácia, asimilácia, segregácia, diskriminácia, integrácia, ľudské práva.
- Tri podoby multikulturalizmu: 1. koexistencia radikálne odlišných kultúr v jednom regióne; 2. ideológia aj politický program, ktoré vyjadrujú záujem riešiť problémy vznikajúce z konfliktov kultúr mierovými cestami pri zachovaní kultúrnych špecifik; 3. cieľový stav vývoja, v ktorom kultúry koexistujú a spolupracujú.
- Príčiny multikulturalizmu v súčasných premenách sveta – regionalizácia, individualizácia, globalizácia, mobilita pracovnej sily, emigrácia, imigrácia, rast sebauvedomenia rôznych sociálnych a kultúrnych skupín, uvedomovanie a uzákoňovanie ľudských práv.
- Interpretácie multikulturalizmu vo vzťahu k moci, k politike, k ľudským právam, k médiám.
- Dôsledky multikulturalizmu – multikultúrny idealizmus („multikultúrny človek“), multikultúrna skepsa („zlyhanie multikulturalizmu“).
- Typológia prístupov k multikulturalizmu – konzervatívny multikulturalizmus, liberálny multikulturalizmus, kritický multikulturalizmus.
- Multikultúrne situácie: kultúrny šok, diskriminácia (pozitívna a negatívna), integrácia, asimilácia, „taviaci kotol“, genocída, segregácia (geto), kultúrny pluralizmus.

Východiská multikultúrnej výchovy

- Dimenzie MKV: a) mnoho kultúr v obsahu MKV, b) tvorba psychických reprezentácií a konštruktov, c) redukcia predsudkov, d) pedagogika rovnosti, e) posilňovanie multikultúrneho charakteru školy.
- Ciele MKV podľa zvolenej formy (MKV ako súčasť celej školy či výchovného zariadenia, ako školský predmet, projekt, stretnutie s klientmi v bloku, individuálne poradenstvo a i.).
- Hodnotenie v MKV.

Realizácia multikultúrnej výchovy

- MKV v kontexte slovenského školstva a v neformálnom vzdelávaní. Ako si premyslieť a realizovať MKV v škole a mimo nej?
- Kto môže učiť MKV? Interkultúrne kompetencie učiteľov a výchovných a sociálnych pracovníkov.
- Tvorba prostredia, ktoré podporuje MKV.
- Príprava a plánovanie multikultúrnej výchovy. Efektívne postupy v MKV. Realizácia MKV vo vzťahu k modelu aktívneho sociálneho učenia.
- Kedy je MKV úspešná?

Priebeh semestra a úlohy študentov

Študenti budú riešiť reálne situácie konfliktov medzi kultúrami na súčasnom Slovensku:

- Identifikujú a interpretujú problém.
- Hľadajú príspevok školy k riešeniu problému.
- Navrhujú konkrétne opatrenia pre školskú a mimoškolskú prax podľa svojej špecializácie.

Za prvú úlohu získajú max 30 bodov, za druhú max 40 bodov, za tretiu max 30 bodov.

Študentov, ktorí končia predmet skúškou, budem hodnotiť prísnejšie a poslednú úlohu budú môcť odovzdať až v skúškovom období. Ostatní odovzdávajú práce do ukončenia priamej výučby – termíny si dohodneme na hodinách.

Klasifikácia:

A	100-95 bodov
B	94-90 bodov
C	89-85 bodov
D	84-80 bodov
E	79-70 bodov
Fx	menej ako 70 bodov

Literatúra

- BARŠA, P.: *Politické teórie multikulturalizmu*. Brno : CDK, 1999. ISBN 80-85959-47-X
- ĎURAJKOVÁ, D., VARGOVÁ, D.: *Multikultúrna výchova, áno, alebo nie?* Bratislava : MPC, 2007. ISBN 978-80-7164-434-7
- GALLOVÁ KRIGLEROVÁ, E., KADLEČÍKOVÁ, J. A KOL.: *Kultúrna rozmanitosť a jej vnímanie žiakmi základných škôl na Slovensku*. Bratislava : Nadácia otvorenej spoločnosti, 2009. ISBN 978-80-969271-9-7
- *Interkulturní výchova ve školním vzdělávacím programu*. H. Košťálová (ed.). Praha : Kritické myšlení a Člověk v tísni, 2005
- *Interkulturní vzdělávání. Příručka nejen pro středoškolské pedagogy (Projekt Varianty)*. Praha : Člověk v tísni, 2002
- *Interkulturní vzdělávání: vybrané pojmy a teorie. Příručka pro pedagogy*. Praha : Člověk v tísni, 2005. ISBN 80-902439-0-8
- JIRÁSKOVÁ, V. : *Multikulturní výchova*. Praha : Epoque, 2006. ISBN 80-87027-31-0
- KASÍKOVÁ, H. a kol.: *Interkulturní výchova a vzdělávání: efektivní metody a formy*. Praha : FF UK, 2003

- KOMINAREC, I. – KOMINARECOVÁ, E.: *Multikulturalita a edukácia*. Prešov : FHV PU, 2005. ISBN 80-8068-380-8
- KOMINAREC, I. – KOMINARECOVÁ, E.: *Multikulturalita a komunikácia*. Prešov : PO, 2009. ISBN 978-80-555-0061-4
- LYSÝ, J. A KOL.: *Globálne rozvojové vzdelávanie*. Bratislava: Album, 2007. ISBN 978-80968667-7-9
- MISTRÍK, E.: Multikultúrna výchova. In: *Školské vzdelávacie programy. Praktický manuál pre zostavenie vlastného školského vzdelávacieho programu*. 3. E1. Bratislava : RAABE, 2008. ISBN 978-80-89182-27-5
- MISTRÍK, E. – HAAPANEN, S. – HEIKKINEN, H. – JAZUDEK, R. – ONDRUŠKOVÁ, N. – RÄSÄNEN, R.: *Kultúra a multikultúrna výchova. Culture and Multicultural Education*. Bratislava : Iris, 1999. ISBN 80-88778-81-3
- MISTRÍK A KOL.: *Multikultúrna výchova v škole*. Bratislava : Nadácia otvorenej spoločnosti, 2008. ISBN 978-80-969271-4-2 (dostupné na internete www.osf.sk)
- *MULTI-KULTI na školách: Metodická príručka pre multikultúrnu výchovu*. K. Šoltéssová (ed.) Bratislava : NMŠ, 2006. ISBN 80-89008-21-6 (dostupné na internete www.nadaciamilanasecku.sk alebo www.multikulti.sk)
- *My a ti druzí. Příručka pro multikulturní výchovu a vzdělávání na základní škole*. Praha: MKC, 2003.
- Než začneme s multikulturní výchovou. Od skupinových konceptů k osobnostnímu přístupu. E: Janská (ed.). Praha : Člověk v tísni, 2008. ISBN 978-80-86961-61-3
- *Od kultúrnej tolerancie ku kultúrnej identite. Učebné texty pre multikultúrnu výchovu*. E. Mistrík (ed.) Bratislava: IRIS, 2001. ISBN 80- 88778-35-20
- PRŮCHA, J.: *Multikulturní výchova. Teorie – praxe – výzkum*. Praha : ISV, 2001. ISBN 80-85866-72-2
- PRŮCHA. J.: *Multikulturní výchova*. Praha : Triton, 2006. ISBN 80-7254-866-2
- *S každým dieťaťom sa ráta*. Bratislava : UNICEF, 2003. ISBN 80-88788-03-XŠIŠKOVÁ, T.: *Výchova k toleranci a proti rasismu*. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-285-8
- VANČÍKOVÁ, K.: *Multikultúrna výchova, jej miesto v súčasnej škole*. Banská Bystrica: Pdf UMB, 2013. ISBN 978-80-557-0512-5
- VANČÍKOVÁ, K. A KOL.: *Multikultúrna výchova, jej miesto v príprave učiteľov*. Banská Bystrica: Pdf UMB, 2013. ISBN 978-80-557-0512-8
- *Dictionary of Multicultural Education*. C. A. Grant, G. Ladson-Billings (ed.) Phoenix : Oryx Press, 1997. ISBN 978-1-89774-798-1
- www.multikulti.sk
- www.mkc.cz
- www.varianty.cz